

PLÁN ČINNOSTI NA ROK 2024

Muzeum paměti XX. století, z.ú. (dále Muzeum) je instituce zřízená na základě usnesení Zastupitelstva hlavního města Prahy č. 9/9 z 19. září 2019. Účel a předmět činnosti zapsaného ústavu Muzea je definován v článcích 4 a 5 zakládací listiny. Účelem Muzea je podle zmíněného usnesení „zachování historické paměti v souvislosti se vznikem, existencí a pádem totalitních režimů na území Československa“, a dále pak také „připomínat odpůrce a oběti totalitních režimů a přispět k pochopení modelů autoritativního vládnutí“. Muzeum je deklarováno jako instituce paměťová, sbírkotvorná, vzdělávací a osvětová.

Muzeum paměti XX. století chce v souladu s usnesením Zastupitelstva hlavního města Prahy č. 9/9 svou činností stimulovat zájem o historii. Chce přispívat k poznání a inspirovat a podněcovat k přemýšlení o české společnosti a o osudech jednotlivých občanů, především jejich konfrontaci s totalitními režimy. Chce upozorňovat na provázanost jednotlivých událostí a období v širších kontextech. Chce různými způsoby vést k vytváření a upevňování demokratického a pozitivního hodnotového systému naší společnosti prostřednictvím snahy o objektivní poznání jednotlivých interpretovaných dějů a událostí. Chce napomáhat rozvíjet duchovní a mravní kvality společnosti.

Činnost jednotlivých oddělení Muzea

Rokem 2024 vstupuje Muzeum paměti XX. století, z.ú. do pátého roku existence. Muzeum bude pokračovat v budování a stabilizaci administrativního a personálního zázemí. Důležitou součástí činnosti bude rozvíjení spolupráce s domácími a zahraničními paměťovými a vzdělávacími institucemi, odborníky, pamětníky a veřejností. Z hlediska dlouhodobé zahraniční spolupráce bude významným partnerem Platforma evropské paměti a svědomí (*Platform of European Memory and Conscience*), která sdružuje celkem 69 evropských paměťových institucí z 23 států. Jejím řádným členem se Muzeum stalo v roce 2021. Muzeum

je také od roku 2020 členem Asociaci muzeí a galerií ČR. V roce 2024 bude podána přihláška do Mezinárodní rady muzeí (*International Council of Museums – ICOM*).

Do jednotlivých aktivit Muzea se budou ve větší míře zapojovat členové a členky Kolegia a poradních orgánů ředitele Muzea – Programové rady festivalu dokumentárních filmů o XX. století *Nezломní a obětovaní*, Ediční rady a Poradního sboru pro sbírkotvornou činnost. Muzeum bude vždy během svých akcí uvádět příslušnost k hlavnímu městu Praze.

Provoz Muzea paměti XX. století, z.ú. bude (stejně jako dosud) financován převážně z prostředků zřizovatele, kterým je hlavní město Praha. Muzeum bude usilovat o získání evropských prostředků a grantů na konkrétní projekty své činnosti. Plán činnosti na rok 2024 může být modifikován finančními možnostmi instituce, např. ve smyslu získání dodatečných finančních prostředků na konání konkrétní akce nebo získáním spoluorganizátora.

V říjnu 2020 získalo Muzeum od hlavního města Prahy formou pronájmu jako dočasné sídlo Dům pážat na Hradčanech. V kooperaci s příslušnými odbory Magistrátu hl. m. Prahy zde budou pokračovat kroky směřující k budoucímu zahájení činnosti Muzea v tomto prostoru po skončení rekonstrukce a adaptace budovy.

Primárním a nejdůležitějším cílem Muzea paměti XX. století, z.ú. se v roce 2024 stane práce na realizaci stálé expozice (obsah, licence, technické parametry apod.). Zůstává ambicí Muzea, aby rekonstrukce a adaptace budovy probíhala současně s přípravou expozice tak, aby po dokončení všech stavebně technických úprav mohlo být Muzeum otevřeno pro veřejnost v blízkém termínu. Současně je nutné upozornit (a brát v úvahu), že činnost Muzea může být narušena vnějšími okolnostmi ovlivňujícími činnost Muzea, mezi které patří například průběh rekonstrukce budoucího sídla, inflace, růst cen energií apod.

V souladu s návrhem rozpočtu Muzea paměti XX. století, z.ú. předkládáme následující plán jeho činnosti v roce 2024.

Kancelář ředitele

Kancelář ředitele Muzea bude zajišťovat základní administrativní a provozní záležitosti instituce. Její činnost a aktivity lze spatřovat v následujících bodech:

- Domácí a zahraniční spolupráce. Navazování a rozvoj spolupráce s domácími a zahraničními partnery tvoří důležitou součást aktivit Muzea. Považujeme za velmi prospěšné, aby některé z aktivit Muzea probíhaly ve spolupráci s domácími a zahraničními partnery Muzea.

- Marketing a komunikace. Spravování webových stránek a profilů na sociálních sítích v souladu s vizuální koncepcí Muzea, pokračování v digitálních projektech, mediální prezentace činnosti Muzea v úzké spolupráci s dalšími odděleními Muzea.
- Zajištění fungování a komunikace s členy Kolegia a poradních sborů ředitele – Programové rady filmového festivalu *Nezломní a obětovaní*, Ediční rady a Poradního sboru pro sbírkotvornou činnost.
- Zajištění administrativního a personálního chodu instituce.
- Muzeum bude usilovat o získání dodatečných finančních prostředků na konání konkrétní akce nebo na konkrétní činnost Muzea.

Provozně-ekonomické oddělení

Provozně-ekonomické oddělení bude zajišťovat ekonomické zpracování činností Muzea. Jedná se zejména o:

- Zajištění externích služeb účetnictví a mezd, kontrola pokladní činnosti Muzea.
- Podílení se na systému účtování externí firmy tříděním nákladů a výnosů do středisek, zakázek a činností.
- Zajištění platebního styku s bankou – platby.
- Evidence faktur, objednávek, smluv ekonomické povahy, DPP a DPČ.
- Podílení se na tvorbě vnitřních řádů souvisejících s ekonomickým a provozním chodem Muzea.
- Zajištění evidence majetku, garant inventarizace majetku.
- Zajištění podkladů v rámci Auditů a spolupráce s auditorem.
- Vyúčtování obdržených dotací.
- Tvorba rozpočtů a kontroly jejich plnění.

Oddělení sbírek a výstavnictví

Sbírková činnost Muzea paměti XX. století, z.ú. je v souladu s Usnesením Zastupitelstva hlavního města Prahy č. 9/9 z 19. září 2019 zaměřena na sbírkové předměty týkající se historické paměti o událostech XX. století související se vznikem, existencí a pádem totalitních režimů na území Československa a klíčovými okamžiky českých a československých dějin

tohoto století a rovněž na sbírkové předměty, které připomínají osudy odpůrců a obětí totalitních režimů či mohou přispět k pochopení modelů autoritativního vládnutí. Do sbírkotvorných aktivit muzea je zapojena i veřejnost. Muzeum aktivně vyhledává vlastníky doposud nepublikovaných soukromých sbírek a pozůstalostí (fotografických, filmových, písemných), zpracovává je a eviduje.

V roce 2024 bude hlavní pozornost oddělení výstavnictví a sbírek soustředěna na spolupráci při přípravě stálé expozice Muzea a sběr sbírkových předmětů s ní související (formou nákupu, daru či zapůjčení). Oddělení výstavnictví a sbírek bude pokračovat v natáčení rozhovorů s pamětníky.

V posledních letech došlo k precizaci sbírkové strategie muzea, která bude uplatňována i v roce 2024. Muzeum bude taktéž pokračovat ve využívání systému Muzejní VadeMeCum od firmy Bach pro evidenci sbírkových předmětů. Taktéž bude navázáno na úspěšnou spolupráci s Poradním sborem pro sbírkotvornou činnost, a to i v rámci individuálních konzultací s jejími členy. V roce 2024 předpokládáme zapsání sbírky Muzea do Centrální evidence sbírek (CES), vedené Ministerstvem kultury ČR. V souvislosti s koncepčním plánováním Muzeum zakoupí výstavní panely pro exteriérové a interiérové krátkodobé expozice, které by mohlo dlouhodobě využívat při realizaci budoucích výstavních projektů.

Oddělení historického vzdělávání

Historický výzkum a vzdělávání představují jeden ze základních pilířů činnosti Muzea paměti XX. století, z.ú. Oddělení je garantem odborných aktivit Muzea, které se v souladu s Usnesením Zastupitelstva hlavního města Prahy č. 9/9 z 19. září 2019 soustředí na záležitosti výzkumné, edukační a publikační. Považujeme přitom za důležité, aby tato činnost odrážela aktuální stav poznání a motivovala návštěvníky akcí k uvažování o diskutovaných tématech v souladu s hodnotami demokratického státu.

Oddělení historického vzdělávání spolupracuje na přípravách stálé expozice a dočasných výstav, filmového festivalu *Nezломní a obětovaní*, veřejných diskusí, seminářů a konferencí ve spolupráci s dalšími institucemi, zejména Knihovnou Václava Havla, Museem Kampa – Nadací Jana a Medy Mládkových, Platformou evropské paměti a svědomí, Ústavem pro studium totalitních režimů a knihovnou samizdatové a exilové literatury Libri prohibiti. Přípravuje také pořad *Historie a souvislosti* a filmový cyklus *Příběh Muzea paměti XX. století*. Zaznamenává a publikuje na sociálních sítích a webových stránkách veřejné akce Muzea. Podílí

se také na publikační činnosti Muzea, zejména přípravy ročenky a výstavních katalogů. Spolupracuje rovněž na přípravě propagačních předmětů Muzea.

Zajišťuje také odbornou reprezentaci Muzea doma a v zahraničí a odbornou spolupráci s partnerskými institucemi. Oddělení historického vzdělávání zajišťuje rovněž redakci publikací a obsah části publikací. Současně zajišťuje také část obsahů výstavy a redakci textů.

Koordinuje také edukační aktivity Muzea, které se v roce 2024 již zaměří na konkrétní programy a výstupy, které souvisejí s libretem připravované stálé expozice. Konkrétní prvky budou ozkoušeny a následně diskutovány s odborníky. Cílem je expozice s využitím moderních prostředků a metod. Muzeum bude dále rozvíjet již navázanou spolupráci s pedagogy ZŠ a SŠ, a také pedagogové budou skupinou se kterou se povedou tematické debaty (kolokvia k expozici). Důležitá je v tomto kontextu i spolupráce s vysokoškolskými studenty. Pozornost ovšem bude také věnována dalším návštěvníkům včetně rodin s dětmi.

V roce 2024 zahájí činnost Klub přátel Muzea paměti XX. století.

Plánované akce a výstupy Muzea v roce 2024

Publikační činnost

V roce 2024 Muzeum paměti XX. století připraví k vydání čtvrté číslo ročenky *Revue XX.*, katalogy pořádaných výstav (klíčovou bude příprava stálé expozice v Domě pážat) a další plánované publikace. Obsah ročenky bude odrážet důležitá témata výzkumu dějin 20. století, vzdělávací aktivity Muzea včetně připravované stálé expozice. Muzeum bude při vydávání publikací usilovat o získávání grantových projektů a hledání spoluvydavatelů pro koedice.

Publikační záměry v roce 2024:

- *XX.* – ročenka Muzea paměti XX. století, č. 4 (2024)
- Katalog výstavy pořádané s Museem Kampa *1984: Orwell a Československo*
- Katalog výstavy *Pavel Tigrid (1917–2003)*
- Kolektivní monografie *Domeček. Místo paměti, represe a teroru*
- Kolektivní monografie *Socha maršála Koněva. Historie, propaganda a konflikt*
- Katalog V. ročníku festivalu dokumentárních filmů *Nezломní a obětovaní*

- Petr BLAŽEK – Miroslav VODRÁŽKA: *Zbyněk Fišer (alias Egon Bondy) a Státní bezpečnost. Studie a edice dokumentů*
- Kryštof ZEMAN: „*Bachaři, vězně politického nenáviděti budeš!*“. *Tzv. borská vzpoura jako prostředek k utužení disciplíny uvnitř Sboru vězeňské stráže*

Příprava publikací na rok 2025 (bude probíhat již v roce 2024):

- XX. – ročenka Muzea paměti XX. století, č. 5 (2025)
- František EMMERT: *Němci v Československu* (koedice Collegium Bohemicum)
- Katalog *Muzeum paměti XX. století. Stálá expozice v Domě pážat*
- Komiks Sergej Vojcechovský

Konference

Konference *Ďáblický hřbitov jako místo paměti*

Spolupořadatelé: Ústav pro studium totalitních režimů, Úřad vlády ČR

Místo konání: Lichtenštejnský palác

Termín: červen 2024

Konference *Symbols totalitních hnutí a režimů*

Spolupořadatelé: Senát Parlamentu ČR, Ústav pro studium totalitních režimů

Místo konání: Senát Parlamentu ČR

Termín: září 2023

Stálá expozice

Základním přístupem k tvorbě stálé expozice pro Dům pážat je koncept narativního muzea, který se prosazuje v muzeologii v posledních desetiletích. Muzeum se při její tvorbě inspiruje již vytvořenými výstavními projekty v jiných, podobně zaměřených institucích (muzeích a památnících) jak u nás, tak ve světě (např. Národní muzeum, Armádní muzeum Žižkov, Muzeum hlavního města Prahy, Moravské zemské muzeum, Památník Lidice, Památník tří odbojů, Památník Jana Palacha ve Všetatech, Muzeum literatury, Muzeum Varšavského povstání ve Varšavě, Muzeum dějin polských Židů Polin, Památník obětí a hrdinů holokaustu Jad vašem v Jeruzalémě, Muzeum II. světové války v Gdaňsku, atd.).

V roce 2004 bude práce na stálé expozici soustředěna na spolupráci s odborem projektového řízení Magistrátu hl. m. Prahy při přípravě vypsání veřejné soutěže na jejího zhotovitele. Vycházet bude z již připraveného a správní radou schváleného libreta, kde jsou popsána jednotlivá téma pro konkrétní prostory včetně navržených hlavních exponátů a námětů pro multimédia. Libreto bude upraveno podle připomínek a námětů recenzentů. V roce 2024 budou vytipovány další vhodné sbírkové předměty pro stálou expozici.

Příležitostné výstavy

1984 – George Orwell a Československo

Výstava představí československou reflexi díla George Orwella, exilové a samizdatové publikace i umělecká díla ovlivněná jeho tvorbou.

Spoluorganizátoři: Museum Kampa – Nadace Jana a Medy Mládkových, Prague City

Tourism – pokračování projektu „Zvon paměti“

Partneři výstavy: Libri prohibiti

Venkovní výstava, 24 panelů, čeština a angličtina, katalog, doprovodné akce

Místo a doba konání: park Kampa, květen–červenec 2024

Pavel Tigríd (1917–2003)

Výstava představí významnou osobnost čs. politiky, publicistiky a exilu.

Spoluorganizátoři: Magistrát hlavního města Prahy, Platforma evropské paměti a svědomí,

Ústav pro studium totalitních režimů, Knihovna Libri prohibiti, ABS

Vnitřní výstava, 20 panelů, multimédia, trojrozměrné předměty, doprovodné akce

Místo a doba konání: Galerie Ambit, listopad 2024

Další instalace předchozích výstav: *Grafické listy Pavla Vošického, Století martyrů,*

Křesťanský demokrat Bedřich Hostička, Evropský Gulag

Filmy

Film z cyklu *Příběh Muzea paměti XX. století*

- Proces s Rudolfem Slánským – příběh filmového záznamu

Podcasty

Připraveny budou čtyři rozhovory v cyklu *Historie a souvislosti*.

Filmový festival

V. ročník filmového festivalu dokumentárních filmů o XX. století *Nezlomní a obětovaní*.

Hlavními tématy budou revoluce a povstání ve 20. století.

Spolupořadatelé: Polský institut v Praze, Platforma evropské paměti a svědomí, Univerzita Karlova, Kampus Hybernská, Ústav pro studium totalitních režimů, Slovenský institut v Praze, Lisztův institut – Maďarské kulturní centrum, Goethe institut, Střední průmyslová škola a gymnázium na Smíchově, Ministerstvo zahraničních věcí ČR

Místo konání: Kino Atlas

Termín: říjen / listopad 2024

V. ročník již na základě podané a vyhodnocené žádosti podpořilo Česko-polské fórum ve výši 226 tis.

Semináře a diskuse pro veřejnost

Odborný seminář *Zločiny komunismu*

Pořádá spolek Mladí demokraté k výročí 25. února 1948 ve spolupráci s Muzeem paměti XX. století a ÚSTR.

Místo konání: Senát Parlamentu ČR

Termín: únor 2024

Účast Muzea v rámci projektu *Korzo Národní*

Prezentace Muzea, historická tramvaj, procházka, účast v debatách.

Místo konání: Praha

Termín: listopad 2024

Diskuse pro veřejnost reflektující důležitá společenská témata a výročí

Spolupořadatel: Knihovna Václava Havla – Museum Kampa – Muzeum Karlova mostu – Městská knihovna v Praze – Libri prohibiti

Termíny: v průběhu roku 2024

Knižní festivaly

Svět knihy Praha 2024

XIX. ročník knižního festivalu

23.–26. května 2024

Edukační akce

Naplánované vzdělávací akce v roce 2024:

- Studentská kolokvia, semináře a besedy na vybraná témata. Jedná se o přípravu, kontaktování, koordinaci a realizaci různých akcí pro školy
- Studentské konference na vybraných středních školách
- Letní školy spojené s výjezdem mimo školu pro studenty a učitele (Sv. Jan pod Skalou a Památník tří odbojů v Lošanech)
- Vzdělávací akce k jednotlivým filmovým produkcím, odborný seminář na Pedagogické fakultě UK, studentský workshop pro školy v rámci festivalu dokumentárních filmů o XX. století *Nezlomní a obětovaní*
- Workshop pro studenty + DVPP pro pedagogy na téma Historie a propaganda k prezentaci vydávané knihy o věznici v Kanovnické ulici na Hradčanech („Domeček“)
- Pracovní listy k projektovým hodinám k výstavám muzea + komentované prohlídky pro školy
- Historické procházky Prahou s lektory. Praha chápána jako muzeum a dějiště významných historických událostí 20. století. Témata budou zpracována jako multifunkční průvodce v aplikaci SmartGuide: *Lennonova zeď* (Petr Blažek)
- Rozvíjení spolupráce s pedagogy ZŠ, SŠ a také s vysokoškolskými studenty, zvláště pedagogických fakult

Spolupráce s domácími a zahraničními institucemi a reprezentace hl. m. Prahy

V souvislosti s přípravou stálé expozice uskuteční zástupci Muzea několik služebních cest, při kterých budou reprezentovat hlavní město Prahu doma (Brno, Hrabyně, Ploština, Pardubice) a v zahraničí (Polsko, Německo, Slovensko a Maďarsko).

Příprava propagačních předmětů Muzea

Propagační předměty budou vytvořeny s ohledem na připravované aktivity Muzea, včetně stálé expozice.

Další aktivity Muzea v průběhu roku 2024

„Místa paměti“

Mapování tematicky významných „Míst paměti“ – fyzické i virtuální procházky Prahou (ve spolupráci se společností SmartGuide). Témata: Praha v únoru 1948; Praha a Milada Horáková; Povstání a osvobození Prahy v květnu 1945; Praha kubistická; Události srpna 1968 až 1969 v ulicích Prahy

Připomínka obětí totalitních režimů

Účast zástupce Muzea na pietních akcích a shromážděních (Nerudova ulice, Motol, Ďáblice, Národní třída atd.).

Virtuální projekty

Pro souhrnnou prezentaci činnosti Muzea budeme pokračovat ve vytváření mobilní aplikace či responzivního webu. Obsah a funkce se budou odvíjet od finanční situace a činnosti Muzea.

Oral history

V průběhu roku 2024 budou natočeny osobní svědectví a vzpomínky významných osobností českého společenského, vědeckého a kulturního života.

Za Muzeum paměti XX. století, z.ú. ředitel

Plán činnosti na rok 2024 schválila Správní rada Muzea paměti XX. století, z.ú. na svém zasedání dne 18. prosince 2023.